

RUIMTELIJKE VRAAGSTUKKEN DOOR EEN POLITIEKE BRIL

Dr. Ward Rauws van de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen (Rijksuniversiteit Groningen) groeide op in Lelystad, een nieuwe stad welke rechtstreeks van de tekenafel van planners ontstaan is. Ondanks het feit dat er af en toe toch enig kritiek is op de plannen zoals die zijn uitgewerkt in Lelystad, heeft Rauws altijd een goede band gehad met de leefomgeving waar hij opgroeide als klein jongetje. Hij vertelde het verhaal over zijn fascinatie voor planologie en stedelijke ontwikkeling tijdens de introductie van het ruimtelijk verkiezingsdebat van 28 februari 2017.

Op die dag stonden de Nederlandse Tweede Kamerverkiezingen voor even volledig in het teken van ruimtelijke vraagstukken bij het Ruimtelijk Verkiezingsdebat, georganiseerd door het Groninger Dispuut der Planologen Ekistics, de Provincie Groningen en de Gemeente Groningen. VVD, CDA, GroenLinks, SP, D66 en PvdA stuurden allen een afgevaardigde om de partij te vertegenwoordigen. Er was duidelijk grote interesse, getuige het feit dat het evenement al ruim van te voren was uitverkocht. Het spektakel vond plaats in de prachtige aula van het Academieggebouw in Groningen. Op elke stoel lag een stemkastje waar gedurende de avond veelvuldig gebruik van gemaakt zou worden. De avond stond onder leiding van Joost Karhof, bekend van onder andere Nieuwsuur. Het beloofde een interessante avond te worden, waarin praktische oplossingen voor ruimtelijke vraagstukken besproken werden.

Het debat opende met een vraagstuk over de transitie naar duurzame energie, waarbij al snel de aanval op de VVD geopend werd vanuit de andere partijen. André Bosman van de VVD ging dan ook een zware avond tegemoet, maar gaf zelf aan als oud-piloot van de Koninklijke Luchtmacht wel voor hetere vuren te hebben gestaan. Verschillende oplossingen voor de transitie naar duurzame energie kwamen aan bod, zoals het rekeningrijden, verpakingsbelasting, en het sluiten van kolencentrales. De VVD was van mening dat dergelijke maatregelen om verschillende redenen niet reëel zijn. Met rekeningrijden en verpakingsbelasting zou men de werkende en consumerende bevolking enkel 'pesten'. Verder zou het sluiten van de kolencentrales in Nederland leiden tot het openen van 'smerigere kolencentrales' op andere plekken in Europa, dus in het gehele plaatje minder duurzaam. Hiertegenover zag de VVD graag de 'intelligente mensen van ons land' met slimme technische oplossingen komen zodat wij op eenzelfde manier kunnen blijven consumeren, maar minder gaan uitstoten. Het publiek koos voor CDA'er Harry van der Molen als winnaar van de eerste ronde.

Nu was het tijd voor de één op één debatten waarin iets meer diepgang gezocht kon worden. Het publiek mocht per stelling aangeven welke partij zij het liefst zag debatteren. De eerste stelling over mobiliteit ging tussen D66 en de VVD. D66 werd vertegenwoordigd door haar nummer 2, Stientje van Veldhoven,, waar de VVD haar nummer 24 van de lijst stuurde. Andere partijen kozen voor kandidaten tussen de nummers 6 en 9. De stelling luidde: "uitbreiding van het weggennet moet geflankeerd worden met minimaal dezelfde investering in alternatieve mobiliteit". Al waren beide partijen het erover eens dat het lastig te zeggen is of de investering in alternatieve mobiliteit minimaal even groot dient te zijn, was er een verschil van inzicht over het belang van asfalt en alternatieve mobiliteit. Waar D66 van mening was dat investeringen in openbaar vervoer een duurzame oplossing voor het fileprobleem is, was de VVD van mening dat dit niet werkt. De uitleg luidde dat openbaar vervoer je van een plaats brengt waar je niet bent, naar een plaats waar je niet wil zijn. In de eerste ronde koos het publiek overduidelijk voor D66 als winnaar en dus leek de hoge plaatsing van Stientje van Veldhoven op de D66 kandidatenlijst goed verantwoord.

Na de pauze was het tijd voor Eelco Eikenaar van de provincie Groningen om een inleidend betoog te houden over het belang van krimpgebieden, zoals men deze vindt in Groningen, en de verschillen tussen groei- en krimpgebieden. Deze vergen ander soort investeringen, waarbij verloederde gebouwen soms enkel gesloopt en vervuild dienen te worden voor gras. Hierbij is het financiële of economische gewin zoals men dat graag in groeigebieden ziet minder duidelijk aanwezig.

Het volgende één op één debat over de kracht van de regio ging tussen GroenLinks en het CDA. GroenLinks pleitte voor een nationaal plan voor het aantrekken van investeringen, zoals die van autofabrikant Tesla, terwijl het CDA liever de regio's onderling ziet concurreren voor deze investeringen. GroenLinks is van mening dat Nederland internationaal een sterkere positie heeft wanneer het als één geheel samenwerkt om opdrachten binnen te krijgen. Het CDA vindt dergelijke inmenging van de nationale politiek onwenselijk omdat zij van mening is dat onderlinge concurrentie tussen de regio's versterkend werkt en nationale bemoeienis enkel kan leiden tot het voortrekken van bepaalde regio's. Het publiek wees het CDA als duidelijke winnaar aan van het debat.

Dit bracht de overgebleven partijen, SP en PvdA, tot het laatste één op één debat, welke ging over de verhuurdersheffing. De SP wil de verhuurdersheffing afschaffen met daarbovenop een investeringsplicht voor woningcorporaties, waardoor deze kunnen investeren in leefbaarheid. De PvdA is voor een vermindering van de verhuurdersheffing, maar wil niet zover gaan als de SP. De SP verweet de PvdA te weinig te hebben gedaan tijdens haar huidige kabinetsperiode, en behaalde daarmee een kleine meerderheid van de stemmen van het publiek.

Het slotdebat stond in het teken van een bouwstop voor gebieden onder zeeniveau, en alle partijen namen hieraan deel. Iedereen was het erover eens dat een dergelijke bouwstop belachelijk is, aangezien er dan in half Nederland niet langer gebouwd zou mogen worden. Echter, er werd verschillend gedacht over oplossingen voor de klimaatproblemen. Het 'meebewegen met het water' was een veel terugkomend abstract concept, welke niet echt tot praktische uitingen kwam. Hiermee werd enkel bedoeld dat wij ons aan het water moeten aanpassen wanneer bijvoorbeeld de zeespiegel stijgt. Het bestaansrecht van het Waterschap werd ook even ter discussie gesteld door de SP, waarop de rest afkeurend reageerde. Tot slot gaf de VVD het belang van vermindering van de CO2 uitstoot nog aan, wat bij de andere partijen (en het publiek) ietwat verkeerd viel, aangezien de VVD naar hun mening de afgelopen jaren hier weinig aan heeft gedaan.

Daarmee kwam het debat ten einde, alhoewel de politieke partijen duidelijk nog veel meer te zeggen hadden over de ruimtelijke vraagstukken. De problemen en belangen van de noordelijke krimpgebieden in Groningen, Drenthe en Friesland vloeiden door alle stellingen en discussies heen, wat zorgde voor een inspirerende en leerzame avond voor de politici, studenten, universitaire medewerkers en andere geïnteresseerden.

Dylan Jong (d.m.o.jong@rug.nl) is een PhD student in de Economische Geografie aan de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. Hij doet onderzoek naar de economische gevolgen van lokale overheidsinkomsten en uitgaven, en is redacteur van AGORA.